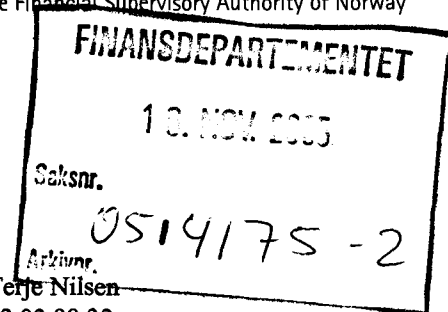

KREDITILSYNET

The Financial Supervisory Authority of Norway

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

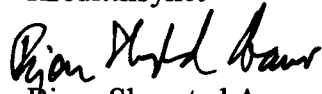
Saksbehandler: Terje Nilsen
Dir. tlf.: 22 93 99 32
Vår referanse: 05/10375
Deres referanse:
Arkivkode: 501
Dato: 15.11.2005

HØRINGSNOTAT OM ENDRINGER I FORSKRIFT OM ÅRSREGNSKAP M.M. FOR PENSJONSKASSER

Vi viser til vårt brev av 31. oktober 2005 vedrørende høringsnotat om endringer i regnskapsforskrifter for banker og finansieringsforetak, samt forsikringsselskaper. Vedlagt følger tilsvarende høringsnotat for pensjonskasser med forslag til endringer i forskrift om årsregnskap m.m. for pensjonskasser.

Kredittilsynet vil vurdere behovet for å endre regnskapsforskrifter for øvrige foretak under tilsyn, herunder verdipapirforetak, og antar at høringsnotat om dette vil kunne oversendes departementet i løpet av desember 2005.

Med hilsen
Kredittilsynet

Bjørn Skogstad Aamo
kredittilsynsdirektør

Anne Merethe Bellamy
avdelingsdirektør

KREDITILSYNET side 1 av 1

Postadresse:
Postboks 100 Bryn
0611 Oslo

Besøksadresse:
Østensjøveien 43
0667 Oslo

Telefon: 22 93 98 00
Telefaks: 22 63 02 26
Org. nr.: 840747972

post@kredittilsynet.no
www.kredittilsynet.no

Høringsnotat om endringer i forskrift om årsregnskap m.m. for pensjonskasser

15. november 2005

KREDITTILSYNET

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning.....	3
2.	Endringslov av 10. juni 2005 - Pensjonskasser	4
2.1	Konsern og andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.....	4
2.2	Presentasjonsvaluta	4
2.3	Ytelser og lån til ledende personer mv.....	4
2.4	Andre endringer	5
3.	Endringer i andre lover.....	6
3.1	Pensjonsreguleringsfond og pensjonistenes overskuddsfond	6
3.2	Andre tilpasninger.....	6
4	Opplysninger om utlån	7
4.1	Innledning	7
4.2	Balanseoppstilling.....	7
4.3	Regnskapsprinsipper	7
4.4	Noteopplysninger	7
4.5	Etableringsgebyrer	7
	Utkast til forskrift om endring av forskrift av 27. februar 2001 nr. 188 om årsregnskap m.m. for pensjonskasser	9

1. Innledning

Regnskapsloven har ved to anledninger det siste året blitt betydelig endret - ved endringslov av 10. desember 2004 nr. 81 og ved endringslov av 10. juni 2005 nr. 46. Loven har etter disse endringene et tosporet system bestående av *IFRS-forordningens system* og *lovens ordinære system*. Foretak som utarbeider regnskap etter IFRS-forordningens system har rett og plikt til å utarbeide regnskap etter alle EU-godkjente IFRS som er gjennomført i norsk rett. Kredittilsynet har i løpet av 2005 vurdert behovet for endringer i årsregnskapsforskriftene for foretak under tilsyn:

1. Brev av 2. mars 2005 til departementet med forslag til forskriftsendringer som følge av endringslov av 10. desember 2004,
2. Høringsnotat av 21. juni 2005 der forsikringsselskaper og pensjonskasser foreslår avskåret fra adgangen til å benytte IFRS i selskapsregnskapet,
3. Høringsnotat av 31. oktober 2005 med forslag til endringer i årsregnskapsforskriftene for banker og finansieringsforetak og for forsikringsselskaper som følge av endringslov av 10. juni 2005. Høringsnotatet inneholdt også forslag til forskriftsendringer som følge av forskrift av 21. desember 2004 om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier, samt endringer i forsikringslovgivningen.

Kredittilsynet foreslår i dette høringsnotatet endringer i årsregnskapsforskriften for pensjonskasser tilsvarende forslaget for forsikringsselskaper som fremkommer av høringsnotatet av 31. oktober 2005.

2. Endringslov av 10. juni 2005 - Pensjonskasser

2.1 Konsern og andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Regnskapsloven § 3-6 har inntil siste lovendring inneholdt en eksplisitt bestemmelse om at datterselskap som konsolideres, med unntak av utenlandske selskap, skal anvende samme prinsipper i sitt selskapsregnskap. Dersom utenlandske datterselskap utarbeidet selskapsregnskap etter andre prinsipper, skulle regnskapet omarbeides før konsolidering inn i konsernregnskapet. Etter siste lovendring følger kravet til ensartet prinsippanvendelse i konsernregnskapet kun av regnskapsloven § 4-4 første ledd første punktum.

Årsregnskapsforskriften § 2-3 gjør unntak fra regnskapsloven § 3-6 annet ledd tredje punktum. Lovbestemmelsen er nå opphevet med virkning fra og med regnskapsåret 2005. Kredittilsynet foreslår derfor å oppheve forskriften § 2-3 første ledd med virkning fra samme tidspunkt.

2.2 Presentasjonsvaluta

Pensjonskasser er etter gjeldende rett, i likhet med forsikringsselskaper og banker, underlagt kravet i regnskapsloven § 3-4 om presentasjonsvaluta. Kredittilsynet foreslår en tilsvarende bestemmelse for pensjonskasser som for forsikringsselskaper, ved at det inntas et særskilt krav i årsregnskapsforskriften for pensjonskasser i ny § 2-5 om at årsregnskapet skal presenteres i norske kroner, jf tilsvarende forslag for forsikringsselskap og banker i Kredittilsynets høringsnotat av 31. oktober 2005.

2.3 Ytelser og lån til ledende personer mv.

Opplysningskrav vedrørende ytelser, lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer følger av regnskapsloven §§ 7-31 og 7-32. Årsregnskapsforskriften for pensjonskasser § 8-22, unntar pensjonskasser fra kravene i regnskapsloven § 7-32 annet ledd. Etter forskriftsbestemmelsen skal det istedenfor gis opplysninger om summen av de lån og sikkerhetsstillelser som er gitt pensjonskassens øvrige ansatte (dvs. andre enn daglig leder, jf regnskapsloven § 7-32 første ledd).

Regnskapsloven § 7-31 fjerde ledd endres med virkning fra og med regnskapsåret 2005. Tidligere krav i regnskapsloven § 7-31 fjerde ledd om store foretaks opplysningskrav, erstattes av en ny § 7-31b. Sistnevnte bestemmelse får først virkning fra og med regnskapsåret 2006. Det innebærer at det for regnskapsåret 2005 vil være mindre omfattende krav til opplysninger om ytelser til ledende personer i store foretak. Kredittilsynet antar at dette ikke har vært tilsiktet fra lovgivers side. Det foreslås derfor at regnskapslovens krav i § 7-31 fjerde ledd som gjaldt til og med regnskapsåret 2004 videreføres for pensjonskasser også for regnskapsåret 2005, gjennom en særskilt overgangsregel i årsregnskapsforskriften, jf tilsvarende forslag for forsikringsselskaper og banker i Kredittilsynets høringsnotat av 31. oktober 2005. Fra og med regnskapsåret 2006 vil disse reglene bli erstattet av nye utvidede krav i § 7-31b.

Bestemmelsen i § 7-31b gjennomfører EU-Kommisjonens rekommandasjon av 6. oktober 2004 om etablering av et passende regime for lederlønninger i børsnoterte foretak. Det er krav til å opplyse om samlet godtgjørelse og andre fordeler som er gitt ledende ansatte og medlemmer i selskapsorganene. For hver ledende ansatt og hvert medlem skal det gis opplysninger om godtgjørelse/honorarer, opplysninger om aksjer, opsjonsrettigheter og opsjonsprogrammer,

opplysninger om den enkeltes opptjente rettigheter i ytelsesbaserte pensjonsordninger, samt opplysninger om lån, forskuddsbetalinger og sikkerhetsstillelser. Opplysningene kan i stedet for i noter gis i en egen rapport om godtgjørelse til ledende personer. Denne rapporten skal i så fall inngå i årsberetningen.

Bestemmelsen i § 7-31b gjelder ytelser til ledende personer i store foretak. Med store foretak menes allmennaksjeselskaper, børsnoterte foretak, samt andre regnskapspliktige dersom det er fastsatt i forskrift, jf regnskapsloven § 1-5. Det er i gjeldende årsregnskapsforskrift § 1-1 annet ledd et krav om at pensjonskasser som er omfattet av forskriften, skal følge reglene for store foretak i regnskapsloven. Kredittilsynet foreslår at det også skal gjelde i forhold til regnskapsloven § 7-31b.

2.4 Andre endringer

Regnskapsloven ny § 6-1a gir selskaper anledning til å presentere resultatregnskapet etter funksjon i stedet for etter art. Lovendringen innebærer en delvis tilpasning til kravene i IFRS. Regnskapspliktige som presenterer resultatregnskapet etter funksjon skal imidlertid spesifisere de totale driftskostnadene etter art i noter, jf regnskapsloven ny § 7-8b. Som følge av at årsregnskapsforskriften inneholder en særskilt oppstillingsplan for resultatregnskap for pensjonskasser, er regnskapsloven § 7-8b ikke relevant for disse institusjonene. Kredittilsynet foreslår derfor inntatt i forskriften, at regnskapsloven §§ 6-1a og 7-8b ikke gjelder. Kredittilsynet finner det mest hensiktsmessig å vurdere tilpasning av oppstillingsplanen for resultatregnskapet til kravene i IFRS på et senere tidspunkt, jf Kredittilsynets høringsnotat av 21. juni 2005 hvor en slik tilpasning generelt sett foreslås gjennomført med virkning tidligst fra 2007.

Regnskapsloven ny § 6-1a og ny § 7-8b gjelder med virkning fra og med regnskapsåret 2006. Kredittilsynet foreslår følgelig at endringene i forskriften § 4-1 første ledd og § 8-19 første ledd skal gjelde fra samme tidspunkt.

3. Endringer i andre lover

I 2001 ble det innført nye regler om tjenestepensjon i form av to nye lover, lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold. Lov om foretakspensjon erstatter reglene som var gitt i medhold av skatteloven § 44 første ledd bokstav k. Nye regler på pensjonsområdet har ført til et behov for justering i årsregnskapsforskriften for pensjonskasser.

3.1 Pensjonsreguleringsfond og pensjonistenes overskuddsfond

Årsregnskapsforskriften for pensjonskasser inneholder bestemmelser om pensjonsreguleringsfond, som er et fond for regulering av pensjoner under utbetaling. Fondet skal i henhold til oppstillingsplanen føres på egen linje under forsikringsmessige avsetninger, jf § 4-2 post 10.1.4. I henhold til oppstillingsplanen for resultatregnskapet skal endringene i fondet spesifiseres, jf § 4-1 postene 5.3 og 14.2. Pensjonsreguleringsfondet er nevnt i §§ 5-2, 5-3, 5-7, 6-3, 8-24 og 8-25.

Lov om foretakspensjon innførte pensjonistenes overskuddsfond som et nytt fond for regulering av pensjoner under utbetaling, mens pensjonsreguleringsfondet skal avvikles over en periode på inntil 5 år, dvs innen utgangen av 2005. Pensjonsreguleringsfondets midler må benyttes til regulering av pensjoner eller overføres til premiefond innen utgangen av 2005, jf lov om foretakspensjon § 26-2 (24).

Kredittilsynet foreslår at pensjonistenes overskuddsfond erstatter pensjonsreguleringsfondet i oppstillingsplanen § 4-1 post 5.3, 14, 14.2, og § 4-2 post 10.1.4. Videre foreslås det at pensjonistenes overskuddsfond erstatter pensjonsreguleringsfond i §§ 5-2, 5-3, 5-7, 6-3, 8-24 og 8-25.

3.2 Andre tilpasninger

Årsregnskapsforskriften § 6-3 tredje ledd henviser til skattelovens § 44 første ledd bokstav k og § 44 annet ledd nr. 1 for å definere hva forskriften forstår med premiefond og pensjonsreguleringsfond. Som nevnt ovenfor er regelverket rundt private tjenestepensjonsordninger, som er regulert i medhold av skatteloven, erstattet av lov om foretakspensjon. Ved innføring av lov om foretakspensjon er det som nevnt innført et nytt fond, pensjonistenes overskuddsfond. På bakgrunn av dette foreslår Kredittilsynet at § 6-3 tredje ledd endres slik at bestemmelsen henviser til gjeldende skatteregler.

4 Opplysninger om utlån

4.1 Innledning

Vurderingsreglene for utlån er gjennom utlånsforskriften¹ tilpasset kravene i IFRS (IAS 39). Institusjoner som utarbeider konsernregnskap etter IFRS må i selskapsregnskapet følge utlånsforskriften fra og med regnskapsåret 2005. Øvrige institusjoner, herunder pensjonskasser kan vente til 1. januar 2006 før utlånsforskriften må følges. Det vises til Kredittilsynets rundskriv 10/2005 for nærmere omtale av disse reglene. I dette kapitlet foreslås endringer i årsregnskapsforskriftenes krav til opplysninger om utlån som følge av de nye vurderingsreglene for utlån i utlånsforskriften.

4.2 Balanseoppstilling

Opptjente, ikke mottatte renteinntekter fra utlån føres etter gjeldende regler atskilt fra utlån på egen linje (post 5.1). IFRS stiller ikke et slikt krav og det har vært reist spørsmål om en slik presentasjon er tillatt etter standarden. Kredittilsynet foreslår derfor inntil videre å tillate at opptjente, ikke mottatte renteinntekter presenteres sammen med utlån for øvrig. Kredittilsynet legger til grunn at det er tilstrekkelig å klargjøre dette gjennom rundskriv uten å foreta endringer i forskriften. Forholdet vil bli vurdert på nytt i forbindelse med den generelle tilpasningen av årsregnskapsforskriften til IFRS.

4.3 Regnskapsprinsipper

Etter årsregnskapsforskriften for pensjonskasser § 8-2 nr 6 skal opplysninger om regnskapsprinsipper minst omfatte verdsettelse av utlån, herunder prinsippene for verdsettelse av tapsutsatte lån. Det er videre krav til å opplyse om prinsippene for å stoppe inntektsføring av og tilbakeføring av renter på tapsutsatte lån og prinsippene for periodisering av provisjoner og gebyr, jf § 8-2 nr 7.

Kredittilsynet foreslår at foretak som vurderer utlån etter utlånsforskriften i stedet for opplysningene som nevnt i § 8-2 nr 6 og 8, skal opplyse om prinsippene for verdsettelse av utlån etter ny § 8-10a. I og med at utlånsforskriften er pliktig for alle institusjoner fra og med regnskapsåret 2006, foreslås det at forskriften § 8-2 nr 6 og 8 oppheves med virkning fra regnskapsåret 2006.

4.4 Noteopplysninger

Pensjonskasser som vurderer utlån etter utlånsforskriften vil etter forslaget fortsatt ha krav til å utarbeide noteopplysninger om utlån etter § 8-10 i årsregnskapsforskriften. Forskriftsbestemmelsen må leses i lys av de begrepsmessige endringer som følger av utlånsforskriften. Det innebærer at "tapsavsetninger" i § 8-10 skal forstås som "nedskrivninger på utlån". Kredittilsynet legger til grunn at det er tilstrekkelig å klargjøre dette i rundskriv.

4.5 Etableringsgebyrer

Årsregnskapsforskriften § 7-1 omhandler regnskapsmessig behandling av etableringsgebyrer. Ved anvendelse av utlånsforskriften vil behandlingen av etableringsgebyrer fremgå av

¹ Forskrift av 21. desember 2004 om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier

sistnevnte forskrift § 2-1 annet ledd. Årsregnskapsforskriften § 7-1 foreslås derfor opphevet med virkning fra og med regnskapsåret 2006.

Utkast til forskrift om endring av forskrift av 27. februar 2001 nr. 188 om årsregnskap m.m. for pensjonskasser

I

I forskrift 27. februar 2001 nr. 188 gjøres følgende endringer:

§ 2-3 oppheves

Ny § 2-5 skal lyde:

§ 2-5. Presentasjonsvaluta

Regnskapsloven § 3-4 annet ledd gjelder ikke. Årsregnskapet skal presenteres i norske kroner.

§ 4-1 første ledd skal lyde:

Regnskapsloven § 6-1 første og annet ledd og 6-1a gjelder ikke.

§ 4-1 post 5 skal lyde:

Endring i forsikringsmessige avsetninger mv.

5.1 Til (fra) premiereserve i forsikringsfondet (brutto)

~~5.2~~ Garanterte renter til premiefond

5.3 Garanterte renter til *pensjonistenes overskuddsfond*

§ 4-1 post 14 skal lyde:

14. *Overført til/fra premiefond og pensjonistenes overskuddsfond*

14.1 Overføring til premiefond i forsikringsfondet

14.2 Overføring til *pensjonistenes overskuddsfond* i forsikringsfondet

14.3 Overføring fra premiefond til dekning av underskudd

Sum overføring til/fra premiefond og pensjonistenes overskuddsfond

§ 4-2 post 6 skal lyde:

6. *Innskutt egenkapital*

6.1 Grunnfondsbevis

6.2 Annen innskutt egenkapital

Sum innskutt egenkapital

§ 4-2 post 10 skal lyde:

- 10. *Forsikringsmessige avsetninger*
- 10.1 Avsetninger til forsikringsfond
  - 10.1.1 Premiereserve
  - 10.1.2 Tilleggsavsetninger
  - 10.1.3 Premiefond
  - 10.1.4 *Pensjonistenes overskuddsfond*
    - Sum avsetninger til forsikringsfond
- 10.2 Sikkerhetsfondsavsetninger
  - Sum forsikringsmessige avsetninger

§ 5-2 første ledd tredje punktum vil lyde:

Overført *pensjonistenes overskuddsfond* og premiefond som ikke benyttes til å dekke premiereserve, skal balanseføres.

§ 5-3 første ledd skal lyde:

Pensjoner omfatter alle pensjoner som i regnskapsperioden er betalt til eller avsatt til utbetaling, som vedrører regnskapsåret, til medlemmene eller andre berettiget etter vedtektene, eventuelt inklusive utbetalinger fra premiefond og *pensjonistenes overskuddsfond*.

§ 5-7 første ledd skal lyde:

Overført til premiefond og *pensjonistenes overskuddsfond* omfatter overføringer til fondene av årets overskudd.

§ 6-3 annet og tredje ledd skal lyde:

Med forsikringsfond menes summen av premiereserve, tilleggsavsetninger, premiefond og *pensjonistenes overskuddsfond*.

Med premiefond og *pensjonistenes overskuddsfond* menes i denne forskrift fond avsatt i henhold til skatteloven § 6-46 første ledd bokstav b og c, samt tilsvarende fond knyttet til pensjonsordninger uten skattefavorisering. Innbetalinger til premiefond og *pensjonistenes overskuddsfond* føres direkte i balansen.

§ 7-1 oppheves

§ 8-2 første ledd nr. 6 og 7 oppheves

Ny § 8-10a skal lyde:

§ 8-10a. *Institusjoner som vurderer utlån i samsvar med utlånsforskriften*

Institusjoner som vurderer utlån og garantier i samsvar med forskrift av 21. desember 2004 om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier, skal i stedet for opplysninger som nevnt i §

8-2 nr. 6 og 7, opplyse om prinsippene for verdsettelse av utlån, herunder prinsippene for nedskrivning av individuelle utlån og grupper av utlån, kriterier for inndeling i grupper, behandling av etableringsgebyrer, samt prinsippene for resultatføring av renteinntekter

§ 8-19 første ledd skal lyde:

Regnskapsloven § 7-8 og § 7-8b gjelder ikke.

§ 8-22 annet ledd (overgangsbestemmelse) skal lyde:

Pensjonskasser skal gi opplysninger som nevnt i regnskapsloven § 7-31 annet ledd spesifisert på de enkelte medlemmer og de enkelte ledende ansatte.

§ 8-24 første ledd skal lyde:

Det skal gis opplysninger om beløp for både mottatt og avgitt premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreserve, premiefond og *pensjonistenes overskuddsfond*. Det skal også opplyses om hvor mange medlemmer tilgangen og avgangen fordeler seg på.

§ 8-25 første ledd skal lyde:

Det skal gis opplysninger om hvor mye som er overført til premiefond og *pensjonistenes overskuddsfond* og hvor mye som er avsatt til renter på innskutt egenkapital, overført annen egenkapitalen og skatt i prosent av pensjonskassens resultat som er grunnlag for fordeling, samt det nominelle beløp.

II

Ikrafttredelse

Endringer i §§ 2-3, 2-5 og ny 8-10a gjelder med virkning fra regnskapsåret påbegynt 1. januar 2005 eller senere.

Endringer i §§ 4-1, 4-2, 5-2, 5-7, 6-3, 7-1, 8-2, 8-19, 8-24 og 8-25 gjelder med virkning fra regnskapsåret påbegynt 1. januar 2006 eller senere.